

עין משפט
גזר מצוה

גַּזַּר א מ"י פ"א מה' גירושין הלכה כד ופ"ו מה' געדי' הלכה כ' טושיע' אה"ע כ' קל פט"י יג וטושיע' יו"ד כ' רסו פט"י ג'.

ב ב מ"י פ"ו מה' עדים טס ופכ"ז מה' מלוה ולוה ה"א סמג עשין פו ד' טושיע' יו"ד סימן רסו פט"י מה וספ"י מו וטושיע' מו"מ כ' סח פט"י א וטושיע' אה"ע כ' קל פט"י יט.

בא ד מ"י פכ"ז מה' מלוה ולוה טס סמג עשין ד' טושיע' מו"מ כ' סח פט"י ב וע"י טס ככ"מ:

במוסף רש"י

העולין בערכאות של עובדי כוכבים. שגש השטרות ע"י צ"ד של עובד כוכבים (לעיל ט:). אף אלו. גיט נשים. כשריו. כותומין עובדי כוכבים (טו). דינא דמלכותא דיינא. כל מסס ואונטיות ומנהגות של משפטי מלכים שרילים להסני מנהגותם. דינא הוא, שכל בני המלוכה מקבלים עליהם מנהגים חוקי המלך ומשפטי, והלכך דין גמור הוא ואין להמחין כממון מפורז על פי חוק המלך הנהוג בעמ, משום גזל (ורשב"ם ב"ב ד). במזויף מתורב. שחטם עליו קרוב או פסול או שלא לשמה (גר"ם ד. ד). דיוקא גט שאין זו עדים כה, דלעדי מסירה קשיף רתמנה, ומיחו את חתמו שקר א עדים פסולים בתמן הגט, הרי הוא פסול (ורשב"ם ב"ב עט.).

בפסיק ר"ד

דאי לא דכותי חבר הוא ומוחזיק בכל דקדוקי המצות לא הוה מותר ליה ישראל מקמה אי הכי אפי' בשאר שטרות נמי אלא מאי אית לך למימר רוחא שבק למאי דקשיש מיניה הכי נמי רוחא שבק למאי דקשיש מיניה פי' שראו העדות עם ישראל זה החתום ישראלים זקנים ממנו והכותי וכשחתם זה ישראל החילה היה סבור שחתם בעל השטר, און הוקנים ולפיכך חתם למטה והניח לו ריוח שיחתם למעלה והמלוה בא והחתים שם את הכותי: אמר רב פפא זאת אומרת עדי הגט אין חותמין זה בלא זה פי' והולכך אין לחוש בגט רוחא שבק למאי דקשיש מיניה אלא רואי שכותי חבר הוה וכשר אבל בשאר שטרות שחותמם זה שלא בפני זה איכא דלמימר רוחא ופסול. מ"ט אמר רב אשי גזירה משום כולכם פי' לקמן בפי' התקבל (סו:) אמרי' [אמר] לעשרה כולכם כתבו גט לאשתי וכתב וכול' חותמין ואי' בעי' חד מיניהו' הוי פסול דבקפידא רבעל תליא מילתא דלא שרייה גיטא אלא הכי לפי' תקנו דאפילו היכא דלא אמר כולכם שיהא כל העדים נקבצים בשעת החתימה: מעשה הביאו וכו' מוקמה רבא דחסורי מחסרא והכי קתני ר"ג אכשירי אפילו בשנים ומעשה שהביאו וכו' פי' י"ל (ורשב"ג) [דרג'] הוה מחזיק ככות' בחזקת כשרים והיה מכשירן אפילו בשאר שטרות ופליגי אכולה מותירין וי"ל דוקא בגיטין משום חומרא דא"א החזיקום לעשות ככשרין והשתא דאמרן בפ"ק דחולין (ו.) לא זוז משם עד שעשאו עובדי כוכבים גמורים הרי הן כעובדי כוכבים לכל דבר ופסולין בין בגיטין בין בשאר שטרות ולוין נטף ולשחיטה ולכל דבר דינן כעובדי כוכבים: כל השטרות העולים בערכאות. פי' הוא מקום וועד הדיינים שלהן אע"פ שעדי השטר הם עובדי כוכבים כשרים דמהמני ולא מרעי נפשייהו חוץ מגיטי נשים דלאו בני כריתות נינהו ואמרין קפסיק ותני לא שנא שטר מכר ולא שנא שטר מתנה בשלמא מכר מכי יחיב זוזי קמיהו קנה ושטרא לראייה בעלמא הוא דאי לא יחיב זוזי קמיהו לא הוו מרעי נפשייהו וכתבי ליה שטרא אלא מתנה במאי ליקני ליה להאי ארעא בהא שטרא האי [שטרא] חספא בעלמא הוא פי' שטר מתנה הוא שכותב לו שדי נקנה לך ואין שם קנין אלא בגוף השטר קנה אותה כדתא (קידושין כו.) נכסים שיש להן אחריות נקנים בכסף בשטר ובחזקה והאי שטרא חספא בעלמא הוא שלא יקרא שטר שראוי לקנות בו קרקע אלא בעדות קיימת ועדות העובדי כוכבים אינם כלום ואציג' דקדיל דלא מרעי נפשייהו מ"מ אינה עדות מן התורה וגוה דמחיימנן להו במלתא דלא איכירו שהדי אלא לשקרי וכאליה שניהם מורים דמאי עדות (אלא) [אבל] בדבר שהקנין תלוי בעדותם שאף אם שניהם

י:

קאמר נמי משמע כתיבא לחודה מהניא לכולי עלמא ויש לומר דמספקא ליה להש"ס אי פליג רשב"ג אמנא קמא ככמיצה ולא אחזוק מנלא קאמר כל מלוה שכמוצה או שהחזוקו צה אע"ג דאיכא למימר דמכל שכן שמעינן ליה דהא לתנא קמא כתיבה מהניא ולא

חזקה אפי"ה מספקא ליה להש"ס

דילמא לרצן שמעון צן גמליאל גריעא כתיבה מחזקה מנלא פירש בהדיא ולהכי לא קאמר התם אחזוק דבלא כתיבה נמי איכא צינייהו משום דכתיבה ולא אחזוק מספקא ליה אי פליג רצן שמעון צן גמליאל כדפירשנו: **אי** לאו דבותי חבר הוה לא הוה מחתים ליה מקמיה. תימה אם כן כוליה שטרא מתקיים אפומא דחד ישראל דחתים לצסוף

ויש לומר דלין לחוש כיון דהאי כותי כשר מדאורייתא דגרי אמת הן א': **רבא** אמר לעולם תרי בו'. ולדידיה דאחזוק צהא ולא אחזוק צהא: **חספא** בע"מא הוא. פירש כקונטרס דהוה מני' לשנויי צעדי מסירה ור' אלעזר היא אלא דשינויא דחיקא הוא דהא לעיל פרכינן עלה מדסיפא רצי שמעון צשטמו דרצי אלעזר מכלל דרישא לאו רצי אלעזר וקשה דאלדצה מירון דצעדי

מסירה ור' אלעזר¹ נשאר לפי המסקנא דמשני כי קתני מילתא דליתא בקדושין דאי צלא עדי מסירה וכרצי מחזיק אפילו בקדושין פסלינן ערכאות מדאורייתא² ואור"י³ דכי היכי דפסלי' בגט אף צעדי מסירה ושמות מוצהקים משום דלמא אית למיסמך עלייהו⁴ צלא עדי מסירה ישראל' הכי נמי פסלינן צשטר מתנה ולא תיקנו חכמים להאמינם אלא צשטרי מלוה ומכר שהן לראייה ואין נעשה על פי עדותן שום קנין אצל שטר מתנה אין כשר לקנות צו מדאורייתא אלא אי"כ י עדים כשרים צשעת מסירה ואפילו י אס נאמר צשטר מתנה שחתם צו ישראל כשר לקנות צו צלא עדי מסירה היינו משום שידוע ע"י עדי חתימה שהן כשרים מן המורה צהא השטר מיד הנותן ליד המקבל וכן כשר צהודלת נותן שהוא כק' עדים אצל צשטר שחותמין צו עובדי כוכבים שאין צו לא עדי מסירה ולא עדי חתימה שכשרים להעיד ולא הודלת צע"ד לא חשוב שטר לקנות על ידו ולא הוי אלא חספא צעלמא צלא' לומר דלהכי חשיב ליה חספא צעלמא משום דמתניתינן כיללא שטר מתנה צהדי שאר שטרות דכשרים אפילו כתיבתן וחתמתן עובדי כוכבים דהשתא⁵ לא מהני⁶ עדי מסירה מידי⁷ דהא צצרייתא⁸ דבסמון כולל יחד כל השטרות דכשרים צערכאות ואפילו גיטי נשים ואפי' הכי לא מכשרינן גיטיןן אלא ככתיבת ישראל וצנעדי מסירה⁹ וצשאר שטרות כשר¹⁰ צכל עינן. ר"י:

והא לאו בני כריתת גינחוו. ה"מ למיפרכ הא לאו בני עדות נינהו: הורמין **מני חוץ מכגיטי נשים**. כל שטרות שהן כגיטי נשים שעל ידי לשנויי צעדי מסירה ישראל דאינהו משוי ליה שטרא אלא שינויא רצי שמעון כו' ואינטריכא ליה לשנויי שמות מוצהקין איכא צינייהו¹¹ (אע"ג דלוקיימנא לעיל צעדי מסירה ה"מ לת"ק דצרייתא דנחית למנינא ופרכינן עלה והא איכא לשמה ואיכא מחובר וליכא למרוצי אלא צהכי אצל תנא קמא דמתניתינן דלא נחית למנינא דלא לשמה (א) לא מוקמינן ליה כרצי אלעזר דמדרכי שמעון סבר לה כר' אלעזר תנא קמא לא סבירא ליה): **כריסא**. הצדלה לשון ספר כריתות (דברים כד) דכיון דלא שייכי צמורת גטיין וקדושין אין נעשין עדים צדצר דכתיב וכתב ונתן מי שישנו צנתינה ישנו ככתיבה: **ייד רצי שמעון לשטטו של רצי אלעזר**. דאמר עדי מסירת הגט הוא דכרתי כדאמר צפרק צתרא (לקמן דף סו.) אע"פ שאין עליו עדים אלא צנתינו לה צפני עדים כו' ורצי שמעון נמי צהכי מכשר שימסרנו לה צפני עדים ישראל: **מודה** ר' אלעזר צמוזין **מסונו**. דאע"ג דאמר ר' אליעזר גט שאין עליו עדים כשר דוקא אין עליו ערים אצל יו ש עדים פסולין פסול מדרכנן א' דילמא קאתי למימסריה צאפיייהו ומיטמך עלייהו:

מני חוץ מכגיטי נשים. כל שטרות שהן כגיטי נשים שעל ידי לשנויי צעדי מסירה ישראל דאינהו משוי ליה שטרא אלא שינויא רצי שמעון כו' ואינטריכא ליה לשנויי שמות מוצהקין איכא צינייהו¹¹ (אע"ג דלוקיימנא לעיל צעדי מסירה ה"מ לת"ק דצרייתא דנחית למנינא ופרכינן עלה והא איכא לשמה ואיכא מחובר וליכא למרוצי אלא צהכי אצל תנא קמא דמתניתינן דלא נחית למנינא דלא לשמה (א) לא מוקמינן ליה כרצי אלעזר דמדרכי שמעון סבר לה כר' אלעזר תנא קמא לא סבירא ליה): **כריסא**. הצדלה לשון ספר כריתות (דברים כד) דכיון דלא שייכי צמורת גטיין וקדושין אין נעשין עדים צדצר דכתיב וכתב ונתן מי שישנו צנתינה ישנו ככתיבה: **ייד רצי שמעון לשטטו של רצי אלעזר**. דאמר עדי מסירת הגט הוא דכרתי כדאמר צפרק צתרא (לקמן דף סו.) אע"פ שאין עליו עדים אלא צנתינו לה צפני עדים כו' ורצי שמעון נמי צהכי מכשר שימסרנו לה צפני עדים ישראל: **מודה** ר' אלעזר צמוזין **מסונו**. דאע"ג דאמר ר' אליעזר גט שאין עליו עדים כשר דוקא אין עליו ערים אצל יו ש עדים פסולין פסול מדרכנן א' דילמא קאתי למימסריה צאפיייהו ומיטמך עלייהו:

חתמת העובדי כוכבים חשוב שטר מפני שאין כשרים להעיד מן התורה כיון שהמלך גזר שהיהו שטרותין קיימי' והיו נאמנים בעדותן שטר כשר הוי וקנה אף במתנה ואי בעית אימא תני חוץ שטרות נשים. פי' כל שטרות שהן כגיטי נשים שע"י שטר הדבר נגמר דהיינו נמי שטר מתנה: ר"ש אומר אף אלו כשרים והא לאו בני כריתת נינהו. וישן ספר כריתות וכוין דלא שייכי בתורת גיטין וקידושין אין נעשים שלוחים ועדים בדבר וליכא למימר גבי איסורא דינא אסורא דינא דמלכותא דינא כדאמר' גבי ממונא: א"ר יודא ידר ר"ש לשיטתו של ר' אלעזר דאמר עדי מסירה כרתו. פי' ר' אלעזר אינו חושש לעדי החתימה דהאי דכתיב וכתב לה על כתיבת הגט מיירי ולא על חתימתו ולא בעי אלא עדים שימסרנו לאשה בפניהן כדתנן ר' אלעזר אומר אע"פ שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים כשרים ור"ש נמי בהכי מכשר שימסרנו לה בעדי ישראלים וקיל דר' אלעזר מפרש האי וכתב ונתן על כתיבת הגט והכא אע"פ שחותמין [ועובדי כוכבים קתני] כשטרות לא בפני ישראל הכי מכשר ר"ש ואומר גיטין שנכתבו בערכאות של עובדי כוכבים והכתוב וכתב ונתן וכל שאינו כותבנה אינו ככתיבה וי"ל דלא מכשר ר"ש אלא שחותמם עובדי כוכבים אבל כתיבת הגט על יד ישראל נכתב ופליג על ח"ק דפסלי חותמיהן עובדי כוכבים דסבר כר"ם דאמר עדי חתימה כרתו ולא סגי בעדי מסירה ואתא ר"ש לאכשורי חותמיהן עובדי כוכבים אבל כתיבת הגט ע"י ישראל בעינן ומקשה הוא [אמר] ר' אבא מודה ר"ש במזויף מתוכו שהוא פסול פי' אציג' דאי' אלעזר גט שאין עליו עדים כשר דוקא אם אין עליו עדים כלל אבל יש עליו עדים פסולים פסול מדרכנן דילמא אחי למיסמך עלייהו ומסר

המביא גט פרק ראשון גיטין

דאי לאו דכותי חבר הוה. לא הוה האי ישראל מחתים ליה לכותי מקמיה: **אי הכי שאר שטרות נמי**. כי חתם ישראל לצסוף ניכשריה: **אלא**. על כרחיך טעמא מאי לא הוי צשאר שטרות צחזקת חבר ע"י הקדמה זו דאמרין האי ישראל רווחא צצק למאן דקשיש מיניה שראו את העדות עם ישראל עם החתום

ישראלים זקנים ממנו והכותי וכשחתם ישראל זה תחילה היה צבור שיחתים צעל השטר עמו אחד מישראל הזקנים לפיכך חתם צחתמים השטר והמלוה צא והחתים אחריו את הכותי למעלה הימנו: **דהא נמי**. צגט אשה נימא רווחא צצק: **ואם אומרם**. מתניתינן דמכשר צגט ופסיל צשאר שטרות אשמעינן דעדי הגט אין חותמין אלא זה צפני זה הילכך על כרחך ישראל זה ראה את הכותי חתם למעלה והוא חתם למטה ואי לאו דחצר הוא לא אשמעינן מקמיה. אצל עדי שאר שטרות חותמין זה שלא צפני זה הילכך איכא למיחש ישראל זה חתם ראשון צחתמים השטר וצצק רווחא למאן דקשיש ולא ידע שיחתמיו את הכותי למעלה הימנו: **מאי טעמא**. אמרו רצנן שלא יחתמנו זה שלא צפני זה: **גזירה משום כולנס**. דמנן צצריקין דלקמן (דף סו:) אמר לעשרה כולנס כתצו גט לאשתי אחד כותב וכולס חותמין ואי לא הוו חתמי כולסו הוי פסול דצקפידא מליא דלא שוויה גיטא אלא צהכי לפיכך תקנו אפילו היכא דלא אמר כולנס שיהיו כל העדים נקבצים צשעת החתימה: **סינא** כל גט שיש עליו **עד כותי פסול** ועלה קאמר חוץ מגיטי נשים: **הוה אמינא דאפילו פרי**. כשרין צגט והא דתני חד לאשמועינן חומרא דשאר שטרות דחד נמי פסול צהו קא משמע לן: **רצא אמר לעולם פרי**. כותים הוו צההוה גיטא דרצנן גמליאל: **ורצן גמליאל מפיגל פליג**. ואי אחרת מעשה לקטור חסורי מחסרה כו': **מתנ' צערכאות**. מקום צית וועד דיינים קצועין שלהן: **לא הווכרו**. צצית המדרש לפסול: **אלא צומז שגששו צצדייט**. ע"י עובדי כוכבים הדיוטות שאין דיינים וצגמרא מפרש לה: **גב' קא פסיק ופני**. כל השטרות כשרין צחותמי עובדי כוכבים לא שנא שטרי מכר ול"ש שטרי מתנה: **צצלמא**. שטרי מכר דלרעא לאו צהאי שטרא מיקניא אלא צווי: **מכי יסיב**. האי צגברל: **זווי**. לישראל צצצריה: **קמיישו**. דדיינין עובדי כוכבים: **הוא דקנה**. לארעא דקרקע נקנה צכסף או צשטר והאי שטרא ראייה צעלמא הוא שלא יאמר (לא) מכרתיה ולא קבלתי מעות וצהא מילתא אינהו מהימני: **דאי לאו דיהב זווי קמיישו**. כיון דדיינין קצועין נינהו: **לא הוו מרעי נפשייהו**. וכתבי ליה שטרא: **אלא מתנסה**. דעל ידי השטר הוא קנה אותה צמסירת השטר הוי מקניא האי שטרא חספא צעלמא הוא: **דינא דמלכותא**. שיל עובדי כוכבים:

השטר הדצר נגמר דהיינו נמי שטר מתנה. וה"ה נמי דמני דחיקא הוא דשנינן לעילי' הכי דהא פרכינן עלה מדקתני סיפא למנינא ופרכינן עלה והא איכא לשמה ואיכא מחובר וליכא למרוצי אלא צהכי אצל תנא קמא דמתניתינן דלא נחית למנינא דלא לשמה (א) לא מוקמינן ליה כרצי אלעזר דמדרכי שמעון סבר לה כר' אלעזר תנא קמא לא סבירא ליה): **כריסא**. הצדלה לשון ספר כריתות (דברים כד) דכיון דלא שייכי צמורת גטיין וקדושין אין נעשין עדים צדצר דכתיב וכתב ונתן מי שישנו צנתינה ישנו ככתיבה: **ייד רצי שמעון לשטטו של רצי אלעזר**. דאמר עדי מסירת הגט הוא דכרתי כדאמר צפרק צתרא (לקמן דף סו.) אע"פ שאין עליו עדים אלא צנתינו לה צפני עדים כו' ורצי שמעון נמי צהכי מכשר שימסרנו לה צפני עדים ישראל: **מודה** ר' אלעזר צמוזין **מסונו**. דאע"ג דאמר ר' אליעזר גט שאין עליו עדים כשר דוקא אין עליו ערים אצל יו ש עדים פסולין פסול מדרכנן א' דילמא קאתי למימסריה צאפיייהו ומיטמך עלייהו:

חתמת העובדי כוכבים חשוב שטר מפני שאין כשרים להעיד מן התורה כיון שהמלך גזר שהיהו שטרותין קיימי' והיו נאמנים בעדותן שטר כשר הוי וקנה אף במתנה ואי בעית אימא תני חוץ שטרות נשים. פי' כל שטרות שהן כגיטי נשים שע"י שטר הדבר נגמר דהיינו נמי שטר מתנה: ר"ש אומר אף אלו כשרים והא לאו בני כריתת נינהו. וישן ספר כריתות וכוין דלא שייכי בתורת גיטין וקידושין אין נעשים שלוחים ועדים בדבר וליכא למימר גבי איסורא דינא אסורא דינא דמלכותא דינא כדאמר' גבי ממונא: א"ר יודא ידר ר"ש לשיטתו של ר' אלעזר דאמר עדי מסירה כרתו. פי' ר' אלעזר אינו חושש לעדי החתימה דהאי דכתיב וכתב לה על כתיבת הגט מיירי ולא על חתימתו ולא בעי אלא עדים שימסרנו לאשה בפניהן כדתנן ר' אלעזר אומר אע"פ שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים כשרים ור"ש נמי בהכי מכשר שימסרנו לה בעדי ישראלים וקיל דר' אלעזר מפרש האי וכתב ונתן על כתיבת הגט והכא אע"פ שחותמין [ועובדי כוכבים קתני] כשטרות לא בפני ישראל הכי מכשר ר"ש ואומר גיטין שנכתבו בערכאות של עובדי כוכבים והכתוב וכתב ונתן וכל שאינו כותבנה אינו ככתיבה וי"ל דלא מכשר ר"ש אלא שחותמם עובדי כוכבים אבל כתיבת הגט על יד ישראל נכתב ופליג על ח"ק דפסלי חותמיהן עובדי כוכבים דסבר כר"ם דאמר עדי חתימה כרתו ולא סגי בעדי מסירה ואתא ר"ש לאכשורי חותמיהן עובדי כוכבים אבל כתיבת הגט ע"י ישראל בעינן ומקשה הוא [אמר] ר' אבא מודה ר"ש במזויף מתוכו שהוא פסול פי' אציג' דאי' אלעזר גט שאין עליו עדים כשר דוקא אם אין עליו עדים כלל אבל יש עליו עדים פסולים פסול מדרכנן דילמא אחי למיסמך עלייהו ומסר

מסורת הש"ס

א) [לקמן פא:]. ב) [לעיל ט:]. ג) [ש' חוס' לקמן מה. ד"ה וכותב]. ד) [לעיל ט:]. ה) צ"ק קוב. צ"ב ט': מדריס כה. ו) [לעיל ט: וש"נ]. ז) צ"ב קע. [לעיל ד. סנהדרין כה.]. ח) [נדף ט:]. ט) רש"ל מ"י.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה חספא וכו' אם נאמר ששטר מתנה. ע' לעיל דף ד ע"א תד"ה דקיי"ל:

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה מני חוץ וכו' ומנא לשמה ובמחבר לא מוקמינן ליה כר"ם:

הגהות מהר"ב רינשבורג

א) ריב"ש ד"ה מודה ר' אלעזר וכו' אצל יו צו עדים פסולין פסול מדרכנן. י"ב עיין צ"ק דף פח ע"א חוס' דג"ה הא עבד כשר לעדות וכו' ודו"ק:

במוסף תוספות

א. ומדרכנן פסולין משום שהן חשודים וזה שחתם לפני ישראל מוכחא מילתא דאינו חשוד. חוס' הא"ש. ב. דגור שמות מובהקין אטו שמות שאינם מובהקין. חוס' הא"ש. ג. אי"כ מאי קשיא ל' אי רישא דמתנ' נמי כר"א ופליגי ת"ק ור"ש אליבא דר"א כי היכי דפליגי תנא דברייתא ור"ש אליבא דר"א. חוס' הא"ש. ד. דאפי' אליבא דר"א פריך חספא בעלמא הוא. חוס' הא"ש. ו. ולמסור בפניהם. חוס' הא"ש. ו. ואציג' דהוו שמות מובהקין גזרינן מובהקין חוס' שאינם מובהקין. חוס' הא"ש. ז. גירס שאינם בתורת קנין שטר. חוס' הא"ש. ח. שטר חתיבתן לקנות מתנה. חוס' הא"ש. ט. ולהכי חשיב ל' חספא לכריש. לר"ם בשביל החתימה ולר"א בשביל הכתימה. דהא דואי ליתא. חוס' הא"ש. י. דר"א ב"ר יוסי. חוס' הא"ש. יא. ישראל. חוס' הא"ש. יב. בערכאות של גירס. חוס' הא"ש.

פסקי ר"ד (המשך)

מוריס לא קנה הקרקע בשטר אם אין שם עדים אותה העדות על עובדי כוכבים אינה כלום שהרי אין ראיות להעיד אבל אם היה כתוב במתנה קנין הכי נמי נקנה שהקרקע בסודר קנאו ושטרא לראייה בעלמא והוכא דאין בו קנין אצי"פ שחותיק לאחור מכאן הקרקע אינו כלום שהחזקה מכח השטר אחיא ולא חזיק ע"מ לקנות בחזקה: אמר שמואל דינא דמלכותא דינא. פי' אע"פ שאין שטר